

11.marts 2008.

Til Europaudvalget, regeringen og folketinget.

Om Danmark kan og vil tiltræde Lissabon-traktaten er grundlæggende et politisk spørgsmål, der kun kan afgøres demokratisk ved en folkeafstemning om traktaten. Det er ikke kun et spørgsmål om, hvorvidt grundloven af juridiske grunde gør en folkeafstemning nødvendig eller ej. Det er absurd at tale om EU som et demokratisk fællesskab mellem ikke blot Europas stater, men mellem Europas folk, medmindre Europas folk har mulighed for på demokratisk vis at tage stilling til udviklingen af det europæiske fællesskabs politiske form og indhold. Det opfordrer vi Europaudvalget, Folketinget og regeringen til at gøre alvor af, når der tages stilling til måden at træffe beslutning om Danmarks evt. tiltrædelse af Lissabon-traktaten. Især finder vi det demokratisk helt uacceptabelt at undlade en folkeafstemning, fordi:

1. Lissabon-traktaten skaber en ny politisk EU-ramme for det danske folkestyre, som fremtidige Folketing ikke engang selv kan ændre på. Bl.a. vil EU som "juridisk person" kunne indgå aftaler, medlemslandene er forpligtede af. Så politisk vigtige ændringer bør ikke tiltrædes af et Folketing uden folkets samtykke. Det er i den forbindelse et spørgsmål, om Lissabon-traktaten overhovedet kan tiltrædes uden en forudgående grundlovsændring.
2. Lissabon-traktaten er i meget høj grad identisk med Forfatningstraktaten og indebærer tilsvarende, omfattende politiske og traktatretlige ændringer. Derfor bør Lissabon-traktaten til folkeafstemning, akkurat som der var besluttet og planlagt en folkeafstemning om den tidligere forfatningstraktat. Den indlysende logik følger Irland, der vurderer Lissabon-traktaten af samme politiske betydning som forfatningstraktaten.
3. Ifølge Justitsministeriets egen opfattelse indebar EU's forfatningstraktat suverænitetsafgivelse i grundlovens forstand. Det er der ved en påfaldende manøvre blevet ændret på under arbejdet med at omgøre forfatningstraktaten til Lissabon-traktaten. Især gælder det spørgsmålet om EU's tiltrædelse af den europæiske menneskeretlighedskonvention, som fra at være et spørgsmål, der krævede folkeafstemning, nu er blevet et spørgsmål, vi nationalt skal tage stilling til efter selve ratifikationen.
4. For første gang traktatfæstes det, at EU-retten står over national ret, hvilket endog kan få indflydelse på den danske Grundlovs placering i retshierarkiet.
5. Lissabon-traktatens indhold blev ikke diskuteret under valgkampen op til det seneste folketingsvalg den 13. november 2007. Det er derfor et spørgsmål, om Folketinget har et reelt politisk mandat til at ratificere traktaten.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at Lissabon-traktaten har en forhistorie, som ikke bare kan glemmes. Det begyndte med et konvent, der så det som sin fornemste opgave at overvinde kløften mellem EU og befolkningerne. Og som en naturlig og nærmest logisk følge af denne målsætning besluttede en række lande, herunder Danmark, at afholde folkeafstemninger om forfatningstraktaten.

Det førte til et nej til traktaten i to af de gamle medlemslande, hvorefter det blev besluttet at holde en tænkepause for, som det hed, at befolkningerne rundt om i landene kunne besinde sig på, hvad de egentlig ville med det europæiske samarbejde. Stadig var befolkningernes synspunkter altså med i processen.

Men på et tidspunkt besluttede regeringerne sig for at tage sagen i deres egen hånd og opgiver det folkelige, demokratiske element i processen. Befolkningernes tilkendegivelser i tænkepausen blev helt tilsidesat. Nu gjaldt det om, næsten for enhver pris, at undgå folkeafstemninger, hvilket udløste en skuffelse, afmagtsfølelse og modvilje i næsten alle medlemslande, hvad meningsmålingerne tydeligt afspejler. At den nye Lissabon-traktat på afgørende punkter er næsten identisk med den forkastede forfatningstraktat, har naturligvis ikke gjort den folkelige mistillid mindre. Med andre ord, man har gjort og opnået det stik modsatte af, hvad man angiveligt ville både med konventet og tænkepausen i forhold til de europæiske befolkninger.

Naturligvis kan man sige, at landenes regeringer med beslutningen om at føre Lissabon-traktaten igennem uden folkeafstemninger viser både statsmandskunst og handlekraft, men prisen vil være en alvorlig svækkelse af befolkningernes tillid til europæisk samarbejde og en voksende bevidsthed om, at demokratiet udhules i Europa.

Vi har nyligt oplevet et folketingsvalg, hvor der herskede en nærmest krampagtig tavshed omkring hele EU-problematikken. Altså, tænker folk, politikerne vil simpelthen ikke tale med befolkningen om EU, hverken på den ene eller den anden måde. Man forholder sig til EU som til en objektiv uafvendelighed, der egentlig ikke kan diskuteres. Det er ejendommeligt og foruroligende, når man samtidig fremhæver EU som modstykket til den knægtelse af demokratiet, som har fundet sted i Europa både før og efter anden verdenskrig.

Vi opfordrer vore folkevalgte, ansvarlige politikere til at udvise demokratisk dømmekraft og mod til at bringe spørgsmålet om EU's udvikling tilbage på hovedsporet, dvs. at gennemføre den folkeafstemning, som oprindeligt var planlagt og lovet vælgerne. Kun befolkningernes frivillige tilslutning vil kunne bidrage til det europæiske samarbejdes politiske troværdighed og demokratiske fremtid.

Attac-Danmark – www.attac.dk - v. Kenneth Haar tlf. 23 60 06 31.

Borgerinitiativet Ja til Europa – Nej til EU-forfatning – www.euforfatningnej.dk - v. Helge Rørtoft-Madsen tlf. 55 98 06 44.

Fagbevægelsen mod Unionen – www.eufagligt.dk - v. Ole Jensen tlf. 26 72 31 05.

Folkebevægelsen mod EU – www.folkebevaegelsen.dk - v. Søren Søndergaard tlf. 40 45 38 49.

Junibevægelsen – www.junibevaegelsen.dk - v. Jens-Peter Bonde tlf. 20 49 02 51.

Nationernes Europa – www.friogfrank.dk - v. Frank Dahlgaard tlf. 44 44 62 29.

Nødvendigt Forum – www.nodvendigtforum.dk - v. Hans Henningsen tlf. 75 36 12 31.

Radikalt EU-kritisk netværk – www.radikaleukritik.dk - v. Jørgen Raffnsøe tlf. 49 21 63 66.

Udfordring Europa – www.udfordringeuropa.dk - v. Peter Westermann tlf. 21 94 16 09.

